

LAPINLAHDEN KUNNAN HANKINTAOHJE

Kuntakonsernin hankintojen yleiset periaatteet ja pienhankinnat

24.10.2022

LAPINLAHTI

Sisällys

1.	JOHDANTO.....	2
2.	HANKINTAOHJEEN SOVELTAMINEN	2
3.	HANKINTOJEN SUUNNITTELU.....	4
3.1.	Hankintaperiaatteet	4
3.2.	Paikallisuuden huomiointi hankinnoissa	5
3.3.	Hankinnan valmistelu	6
3.4.	Hankintayhteistyö ja puitejärjestelyt	7
3.5.	Hankinta leasing-rahoituksella	7
3.6.	Hankinnan jakaminen osiin	8
3.7.	Saatavuus ja varastointi.....	8
3.8.	Hankinnan arvon laskeminen	8
3.9.	Tietosuoja-asetuksen huomioiminen hankinnoissa	8
4.	PIENHANKINTA	9
4.1.	Pienhankinta ilman kilpailutusta	9
4.2.	Pienhankinnan tarjouskilpailu	9
4.3.	Pienhankintojen hankintapäätös ja muutoksenhaku.....	10
4.4.	Pienhankinnan tilaus ja sopimus	12
5.	TILAAJAVASTUULAIN HUOMIOIMINEN TARJOUSKILPAILUSSA	12
6.	TARJOUSTEN KÄSITTELY	13
7.	HANKINTAVALTUUDET	14
8.	HANKINTA-ASIAKIRJAN JULKISUUS	15

1. JOHDANTO

Lapinlahden kunnan hankintaohje on ohjeistus kunnassa tehtäville julkisille hankinnoille. Hankintaohje keskittyy erityisesti pienhankintoihin ja niiden hankintaprosessiin, sillä kansalliset kynnysarvot ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa sovelletaan hankintalakia. Julkisella hankinnalla tarkoitetaan tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankkeita, joita julkiset tahot (valtio, kunnat ja kuntayhtymät ja muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt) hankkivat oman organisaationsa ulkopuolelta.

Hankinnat tulee pääsääntöisesti kilpailuttaa. Kilpailuttaminen tulee tehdä avoimesti ja tarjoajia on kohdeltava syrjimättömästi ja tasapuolisesti. Kilpailuttamismenetelmäksi tulee valita hankinnan luonteeseen soveltuva ja hankintalainsäädäntöä noudattava menettelytapa. Hankintalainsäädännön merkitys korostuu kansalliset kynnysarvot ylittävissä ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Pienhankinnoissa eli kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa tulee soveltaa hankintayksiköiden omaa ohjeistusta. Kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa Lapinlahden kunta käyttää pääasiassa Sansia Oy:n hankinta-asiantuntemusta.

Nykyinen hankintalaki astui voimaan 1.1.2017 ja sen tavoitteena (HL 2§) on tehostaa entisestään julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä, turvata yritysten ja yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet osallistua kilpailuun ja edistää toiminnan avoimuutta.

Kunnan tavoitteena on olla vastuullinen, tehokas ja tasapuolisesti kaikkia kohteleva hankintayksikkö. Lisäksi tavoitteena on, että myös paikalliset yritykset pystyvät jättämään tarjouksia kunnan hankintoihin.

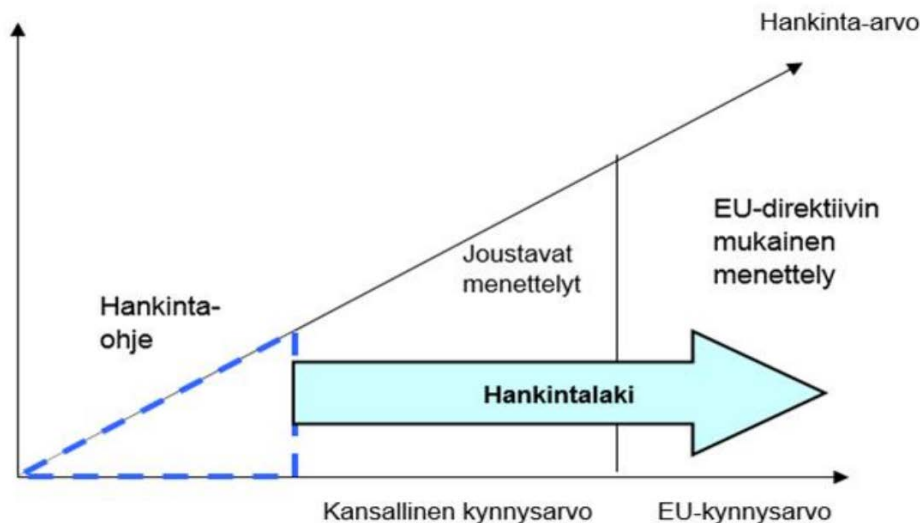
2. HANKINTAOHJEEN SOVELTAMINEN

Tätä hankintaohjetta sovelletaan kaikkiin kunnan työyksiköihin ja konserniyhtiöihin. Käytännössä ohjeiden merkitys korostuu kansalliset kynnysarvot alittavien hankintojen kohdalla, pienhankinnoissa. Hankintaohjeessa annetaan myös yleisiä toimintaohjeita kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin.

Kunnan tai kuntakonsernin sisäisissä hankinnoissa ei ole kilpailuttamisvelvollisuutta. Hankinnan säilyminen kuntakonsernin sisäisenä sidosyksikköhankintana arvioidaan hankintalain 15 §:n ja oikeuskäytännön perusteella. Vastaavasti hankintalain mukaan arvioidaan, onko kuntien yhteistoiminnan kohdalla kysymys kaupallisesta taloudellista vastiketta vastaan tapahtuvasta hankinnasta vai laaja-alaisemmasta hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle jäävästä yhteistoiminnasta.

Hankinnat jakaantuvat hankinnan oletetun kokonaisarvon perusteella kolmeen ryhmään:

- hankintalaissa tarkoitettujen kansallisten kynnysarvojen alittaviin,
- kansalliset kynnysarvot ylittäviin ja
- EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin.

Pienhankintoja ovat kansallisen kynnyсарvon alittavat hankinnat.

Kansallisia hankintoja ovat vähintään kansallisten kynnyсарvojen suuruiset tai ylittävät ja EU-kynnyсарvot alittavat hankinnat. Kun selvitetään sitä, onko kyse kansallisesta hankinnasta ja alittaako hankinta EU-kynnyсарvon, määritellään ensin hankinnan ennakoitu arvo. Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa hankintamenettelyn alkamisajankohtana (kilpailutettavien hankintojen osalta hankintailmoituksen julkaisemisajankohtana).

Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat, ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut. Hankintoja ei saa pilkkoa pienempiin eriin hankintalain kiertämiseksi.

Hankintojen jaottelu	Kansallinen arvo ilman arvonlisäveroa (€)	EU-kynnyсарvo ilman arvonlisäveroa (€)
<ul style="list-style-type: none"> • Tavara- palveluhankinnat (muut palvelut kuin SOTE- ja ns. muut erityiset palvelut) • Suunnittelukilpailut 	60.000	221.000
<ul style="list-style-type: none"> • Rakennusurakat 	150.000	5.548.000
<ul style="list-style-type: none"> • Muut erityiset palveluhankinnat (hankintalain liitteessä E määritellyt palvelut) 	300.000	
<ul style="list-style-type: none"> • Sosiaali- ja terveystalvet (hankintalain liitteessä E) 	400.000	
<ul style="list-style-type: none"> • Käyttöoikeussopimukset 	500.000	

Kansallisen kynnyksarvon ylittävissä kilpailutuksissa perustetaan kilpailutustyöryhmä, jossa hankintapalveluyhtiön asiantuntijan lisäksi on kunnan edustajina ao. osaston viranhaltija sekä substanssi-osaamisen perusteella valittu lautakunnan jäsen.

3. HANKINTOJEN SUUNNITTELU

3.1. Hankintaperiaatteet

Hankintojen tarve määritellään vuosittain talousarvion yhteydessä ja tulevan vuoden hankintojen yleispiirteistä koostetaan talousarvion hyväksymisen jälkeen erillinen listaus kunnan internetsivuille.

Hankintojen valintakriteerinä käytetään ensisijaisesti kokonaistaloudellista edullisuutta pelkän hinnan sijasta. Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen vertailuperusteina voidaan käyttää esimerkiksi laatua, hintaa, teknisiä ansioita, esteettisiä ja toiminnallisia ominaisuuksia, ympäristöystävällisyyttä, käyttökustannuksia, kustannustehokkuutta, myynnin jälkeistä palvelua ja teknistä tukea, huoltopalveluja, toimituspäivää tai toimitus- tai toteutusaikaa taikka elinkaarikustannuksia.

Hankinnat toteutetaan siten, että pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet osallistua kilpailutukseen otetaan huomioon. Hankinnan vaatimukset asetetaan siten, että ne eivät estä pk-yrityksiä osallistumasta kilpailuun. Jos alueella ei ole tuotetta tai palvelua tarjoavia yrityksiä, mahdollistetaan näiden syntyminen.

Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hankinnoissa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet (HL 2 §). Tarjouksista tulee hyväksyä se, joka on kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin sen mukaan kuin tarjouspyynnössä on esitetty. Pisteytysjärjestelmä on esitettävä tarjouspyynnössä. Hankinnan laajuus ja laatuvaatimukset tulee määrittää ennen hankintaprosessin käynnistämistä. Päätös oman työn ja kilpailuttamisen välillä on tehtävä ennen hankintaprosessin aloittamista.

Aloitettun hankinnan keskeyttäminen vaatii todellisen ja perustellun syyn. Kilpailuttaminen markkinatilanteen kartoittamiseksi on kiellettyä. Hankinnoissa on noudatettava hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tarjoajaehdokkaista ja tarjouksentekijöistä on kohdeltava, sekä saatuja tarjouksia käsiteltävä, näiden periaatteiden mukaisesti hankintaprosessin eri vaiheissa.

Hankinnoissa tavoitteena ovat taloudelliset hankinnat ja kunnan varojen järkevä käyttö sekä tehokkaat ja sujuvat hankintamenettelyt. Hankintoja tehtäessä tulee ottaa huomioon EU:n perussopimuksen mukaiset yleiset periaatteet eli tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus, suhteellisuuden periaate sekä hyvän hallinnon periaatteet.

Paikallisten Pk-yritysten mahdollisuuksia tarjouskilpailuun osallistumiseen pyritään edistämään.

Avoimuus	<p>Kansallisesta hankinnasta tulee julkaista kansallinen hankintailmoitus HILMA:ssa.</p> <p>Kilpailutettavat pienhankinnat voidaan julkaista Cloudian Pienhankintapalvelussa.</p> <p>Hankintaa koskevista ehdoista tulee antaa kaikille asianosaisille samalla tavoin tietoa.</p> <p>Hankinnoista viestitään kunnan verkkosivuilla, info-tilaisuuksissa jne.</p>
Tasapuolisuus ja syrjimättömyys	<p>Jokaisessa hankinnan vaiheessa tulee kaikkia tarjoajia kohdella tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Hankinnan ehtojen tulee olla kaikille samanlaiset.</p>
Suhteellisuus	<p>Hankinnan vaatimukset ja toimintamallit suhteutetaan hankinnan arvoon ja luonteeseen.</p>

Hankinnan perusedellytys on, että hankintayksikössä on tavaran tai palvelun todellinen tarve, ja että hankintaan on olemassa määrärahat.

3.2. Paikallisuuden huomiointi hankinnoissa

Yritysyhteistyötä hankinnoissa kehitetään yhteistyössä kunnassa toimivien yrittäjäjärjestöjen kanssa. Lapinlahden kunta järjestää vähintään kerran vuodessa yrittäjille hankintaillan sekä tarpeen mukaan toimialakohtaisia tilaisuuksia. Hankintaillassa käsitellään mm. seuraavaksi vuodeksi laadittua listausta toteutettavista hankinnoista. Hankinnoista tiedotetaan muutoinkin aktiivisesti.

Paikallisia hankintoja tehdään mahdollisuuksien mukaan, mikäli tarjontaa on ja hankinnasta ei muodostu hankintalain vastainen tai kilpailua rajoittava. Hankinta ei saa myöskään vaikeuttaa hankintojen suorittamista oleellisesti.

Paikallisia yrityksiä voidaan saada paremmin mukaan tarjouskilpailuihin:

- paikallisten tarjoajien kartoittamisella ennen tarjouspyynnön tekoa,
- arvioimalla hankinnan paikalliset yritysvaikutukset
- markkinavuoropuhelulla ennen varsinaista tarjouspyynnön tekemistä; tietopyyntö, tarjouspyyntöjen kommentointi, infotilaisuudet, joilla taataan tarjouspyyntöjen toimivuus (ehdot, määrittelyt, kohteet),
- hankinnoista tiedottamalla (kunnan verkkosivut, lehti-ilmoitukset, sosiaalinen media),
- vuoropuhelu kilpailutusprosessin jälkeen,
- yhteinen kehittäminen,
- tekemällä tarjouskilpailusta hallinnollisesti keveämpiä (vähennetään paperityötä, esim. todistukset vain voittajilta),

- antamalla riittävän pitkät tarjousajat,
- jakamalla hankintoja osiin, mikäli se ei aiheuta hankintaprosessissa merkittävää lisätyötä suhteessa alueelle tuleviin yrityshyötyihin (hankinnan jakaminen ei tarkoita hankinnan pilkkomista, hankinnan arvoa määriteltäessä osahankintojen arvot lasketaan yhteen),
- asettamalla hankinnalle lain henkeen sopivia laatukriteerejä muistaen, että menettelystä ei saa muodostua syrjivä tai kilpailua rajoittava (hankintalain vastaisia)

3.3. Hankinnan valmistelu

Hankintaa ryhdytään valmistelemaan, kun hankinnan tarve havaitaan, eikä käytettävissä ole valmista hankintasopimusta, jonka puitteissa hankkeen voisi toteuttaa. Mikäli voimassa oleva puitesopimus on olemassa, on sitä käytettävä. Voimassa olevien sopimusten huomiotta jättäminen on sopimusrikkomus, joka voi johtaa vahingonkorvauksiin. Lopullinen kilpailutus päätös tehdään niin, että hankintaan jää riittävästi aikaa ja tarvittaessa hankinnasta konsultoidaan muita osastoja.

Julkiset hankinnat on tehtävä ammattitaidolla, osaavasti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti harakitusti. Hankintayksikön suunnitellessa hankintaa ja hankinnassa käytettävää hankintamenettelyä, sen tulee huomioida:

- hankinnan luonne,
- hankinnan toistuvuus ja säännöllisyys,
- moniulotteisuus /teknisyys,
- hankinnan arvioitu arvo,
- laatutekijät,
- kustannukset ja
- markkinat (toimintaperiaatteet, tarpeet, tarjoajat).

Hankintaan tulee varata riittävästi resursseja. Substanssiosaaminen hankinnasta tulee olla hankintaa tekevällä yksiköllä. Tarjouspyyntöluonnokseen tulee ottaa kantaa toimielimen tai viranhaltijan päätöksellä.

Hankinnan valmisteluvaiheessa voidaan tehdä ns. markkinakartoitus. Markkinakartoituksen tulisi ajoittua hankinnan alkumetreille, jolloin tarve on määritelty, mutta kuitenkin ennen tarjouspyynnön valmistelua. Markkinakartoituksella haetaan vastausta yrityksiltä siihen, miten markkinat voivat vastata hankintayksikön kuvaamaan tarpeeseen. Markkinavuoropuhelut ovat keskeinen työkalu markkinatuntemuksen vahvistamiseksi ja hankinnan tavoitteiden ja toteutustavan täsmentämiseksi ja viestimiseksi.

Hankintayksikön ajankohtainen tieto markkinoilla olevasta tarjonnasta ja potentiaalisista toimittajista tulisi olla keskeinen ohjaava tekijä, jonka pohjalta arvioidaan mahdollisen ilmoittamisen tarve ja laajuus sekä päätetään kuinka monelta ja miltä toimittajilta tarjouksia pyydetään. Edellä kuvattua markkinakartoitusta tai markkinavuoropuhelua voi tehdä pienhankintojen osalta melko vapaasti, esimerkiksi tiedustelemalla sähköpostitse/puhelimitse tai järjestämällä toimittajatapaamisia ja kertomalla tulevista hankinnoista hankintailloissa tmv. tilaisuuksissa. Kansallisissa ja EU-hankinnoissa on hyvä julkaista tietopyyntö HILMAssa. Tärkeää on, että toimitaan mahdollisimman avoimesti.

Päämääränä on oltava todellisen kilpailun aikaansaaminen, joten potentiaalisten tarjoajien määrä on oltava riittävä. Onnistuneen hankinnan valmisteluun kuuluu myös asianmukainen viestintä aiottu hankinnasta mahdollisille tarjoajille. Avoin ja syrjimätön toiminta lisää tarjoajien kiinnostusta toimia julkisilla markkinoilla ja vaikuttaa myönteisesti tarjonnan kehitykseen.

3.4. Hankintayhteistyö ja puitejärjestelyt

Hankintayksiköiden on mahdollista hyödyntää puitejärjestelyjä, tehdä mahdollisuuksien mukaisesti yhteishankintoja tai hyödyntää muita yhteistoimintamahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailussa. Kunnan organisaatiossa eri vastuualueiden tarvitsemat samankaltaiset tuotteet tai palvelut tulee mahdollisuuksien mukaan hankkia keskitetysti.

Puitejärjestely soveltuu hankintoihin, joissa tuotteet ja markkinahinnat kehittyvät nopeasti. Tällöin hankintayksikön kannalta ei ole tarkoituksenmukaista sitoutua kiinteisiin hintoihin. Lisäksi puitejärjestely on tapa toteuttaa pieniä hankintoja kokonaisuutena ja näin saavuttaa kilpailuttamisetua. Tämä tarkoittaa sitä, että kun hankintayksiköllä on toistuvia hankintoja, jotka alittavat kansallisen kynnysarvon, mutta tilikauden aikana yhteenlaskettuna ylittävät sen, on sen kannattavaa kilpailuttaa hankinnat suurempana kokonaisuutena. Puitejärjestelyyn perustuvat hankintasopimukset on tehtävä puitejärjestelyn alkuperäisten osapuolten kesken. Puitejärjestelyn kilpailutukseen mukaan lähdistä on toimitelimen tai viranhaltijan tehtävä päätös ennen kilpailutusten alkua. Kunnan on valittava toimittajat puitejärjestelyyn hankintalain mukaisella hankintamenettelyllä ja puitejärjestelyn käyttäminen on perusteltava hankintapäätöksissä.

3.5. Hankinta leasing-rahoituksella

Leasingrahoitussopimus (laiterahoitus) on sopimus, jonka kautta tuotteita on mahdollista hankkia osarahoituksella. Käytettävät rahoitusajat ovat 24–60 kk. Hankinnat tulee kilpailuttaa hankintaohjeen mukaisesti. Tilauksen yhteydessä laskutus ohjataan rahoitusyhtiölle. Tuotteiden lisäksi tilaus voi sisältää tuotteisiin liittyviä kertaluontoisia palveluita, kuten asennuspalveluita tai koulutusta. Kun hankinta rahoitetaan leasingrahoituksella, on suositeltavaa, että hankinnalla on vähintään vuokra-ajan mittainen myyjäliikkeen tai valmistajan takuu.

Ennen leasingrahoituksen kautta toteutettavaa hankintaa, tulee tuotteelle määritellä sen elinkaaren mukainen vuokra-aika. Vuokra-aikaan voi kuulua pääsääntöisesti enintään 60 kk:n sopimuskausi sekä 3–12 kuukauden jatkovuokraaika.

Leasing-rahoituksella tehtävät hankinnat tulee tarkastella tapauskohtaisesti erikseen. Tällöin tulee huomioida hankepäätöksessä mainitut velvoitteet hankitun tuotteen säilyttämisestä sekä hankkeen tilitykseen liittyvät asiat.

3.6. Hankinnan jakaminen osiin

Hankinta on mahdollista toteuttaa erillisinä osina. Kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon, kun lasketaan hankintasopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen kynnysarvon tai EU-kynnysarvon suuruinen, on jokaisen osan hankinnassa noudatettava kyseisen kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä.

Hankintalain 2 §:n mukaan hankinnat ovat toteutettava tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ja pyrittävä järjestämään niin, että myös Pk-yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti osallistumaan tarjouskilpailuun yhdessä muiden tarjoajien kanssa. Lain 31 §:n mukaan hankintaa ei saa kuitenkaan pilkkoa osiin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin, eikä varsinaiseen rakennusurakkaan saa liittää siihen kuulumattomia tavara- ja palveluhankintoja.

Hankintayksikön tulee ilmoittaa hankintailmoituksessa, voiko tarjouksen antaa yhdestä, useammasta vai kaikista osista. Jos tarjouksen voi antaa useasta tai kaikista osista, on hankintayksiköllä oikeus rajoittaa niiden osien määrää, joihin sama tarjoaja voi tulla valituksi.

3.7. Saatavuus ja varastointi

Jos tavaraa on saatavissa kohtuuhintaan jatkuvasti, on tarpeetonta varastointia vältettävä. Käyttövarasto on mitoitettava kustannusten ja toiminnan kannalta mahdollisimman optimaalisesti.

3.8. Hankinnan arvon laskeminen

Hankinnan arvo määrää, mitkä hankintalain säännöt ovat hankintaan soveltuvia vai onko kyseessä pienhankinta, johon hankintalain säännökset eivät sovellu käytettäväksi. Mikäli hankinnan ennakoitu arvo on lähellä kansallista kynnysarvoa tai EU-kynnysarvoa, on viisainta käsitellä hankinta kynnysarvon ylittävänä hankintana.

Hankinnan ennakoitua arvoa laskiessa tulee ottaa huomioon, että arvon perusteena on käytettävä suurinta mahdollista maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvolisäveroa. Kokonaisarvoon lasketaan mukaan mahdolliset optiovuodet, palkkiot tai maksut koko sopimuskauden ajalta. Toistaiseksi voimassa olevassa sopimuksessa sopimuskaudeksi arvioidaan neljä vuotta.

Hankintaan voi lisätä tarvittaessa option, eli lisähankintaoikeuden, joka tulee huomioida hankinnan arvoa laskiessa. Optio-oikeuden perusteella on mahdollista hankkia lisää palveluja tai tavaraa sinä aikana, kun optioehto on voimassa. Optiokausi ei kuitenkaan voi olla pidempi kuin määritelty sopimuskausi.

Hankinnan ennakoitun arvon laskemisesta on määrätty hankintalain kohdassa 27 §.

3.9. Tietosuojasetuksen huomioiminen hankinnoissa

Henkilörekisterinpitäjä on vastuussa siitä, että se toteuttaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuojasetuksen vaatimuksia. Jos rekisterinpitäjä ulkoistaa käsittelytehtäviä, joissa käsitellään henkilötietoja, on rekisterinpitäjän sopimusteknisesti varmistettava, että palveluntuottaja huolehtii sovituista toimenpiteistä rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti.

4. PIENHANKINTA

4.1. Pienhankinta ilman kilpailutusta

Pienhankinta (kansallisen kynnysarvon alittava hankinta) voidaan tehdä suoraan yhdeltä toimittajalta ilman kilpailutusta. Kevyillä ja hankinnan kohteeseen mukautuvilla menettelyillä kilpailuttaminen on kuitenkin usein tarkoituksenmukaista ja kannattavaa myös pienissä hankinnoissa.

Lapinlahden kuntakonsernissa pienhankinta voidaan suorittaa ilman kilpailutusta, mikäli tavaran tai palvelun ennakoitu arvonlisäveroton arvo jää alle 8.000 euron tai muut suorahankintaa puoltavat kriteerit täyttyvät.

Muita kriteerejä pienhankinnalle ilman kilpailuttamista ovat:

- hankinnalla on hankintayksiköstä riippumaton ennalta arvaamaton kiire,
- tarjouskilpailun kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn,
- vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina ja hintataso on selvillä,
- hankinta on ns. lisätilaus; tekniset hankinnat (yhteensopivuus), aiemmin kilpailutettujen rakennusurakoiden/palveluiden optiolla tehtävät hankinnat,
- muita kysymyksen tulevia toimittajia ei ole tiedossa.

Ostoa ei tarvitse kilpailuttaa, mikäli kunnalla on voimassa oleva puitesopimus hankinnasta. Hankinnasta tulee kuitenkin tehdä viranhaltijapäätös, jossa suorahankinnan syy perustellaan (esim. puitesopimus). Edullisimman hinnan selvittäminen myös alle 8.000 euron hankinnoissa on perusteltua toteuttaa pyytämällä hinta-arvio yrityksiltä esim. sähköpostilla tai puhelimitse ennen hankintaa.

4.2. Pienhankinnan tarjouskilpailu

Jos ei ole olemassa puitesopimusta, jota voidaan käyttää hankinnan toteuttamisessa tai jos hankintaan ei sovellu mikään suorahankintaperusteista, kannattaa ensin selvittää markkinatarjontaa ja -tilannetta esim. internetin välityksellä tai tehdä alustavia tuote- ja hintatiedusteluja sähköpostitse mahdollisilta tarjoajilta. Kun hankintaan liittyy on olemassa riittävä tieto markkinoista, toimittajavalinnan voi toteuttaa usealla eri tavalla, esimerkiksi:

- Julkaise hankinnasta hankintailmoitus esim. Cloudia Pienhankintapalvelussa ja kunnan verkkosivuilla ilmoittaen, että hankinta on alle kansallisen kynnysarvon ja liitä hankintailmoitukseen tarjouspyyntö. Yksinkertaisessa hankinnassa voi pelkkä hankintailmoitus riittää.
- Pyydä muutamalta tarjoajalta suunnatusti tarjouksia tuote-, hinta- ja saatavuustietoja varten joko Cloudiaa tai sähköpostia käyttäen.
- Pyydä muutamalta eri tarjoajalta vastauksia tuote-, hinta- ja saatavuustietoja esim. sähköpostilla tai puhelimitse pienessä hankinnassa.

Tarjouspyynnössä tai hintatiedustelussa tarjoajia pyydetään ilmoittamaan kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa. Tarjouspyyntöön liitetään soveltuvat vakiosopimusehdot (JYSE Tavarat tai Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ehdot ja soveltuva erityisehto tai YSE 1998 - ehdot).

Tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuusvaatimuksia, kuten esimerkiksi luottoluokitusta tai kokemusta aiemmista vastaavista hankinnoista koskevia vaatimuksia.

Halutun laadun voi huomioida monella eri tavalla:

- jos tarjoajalle asetettu laatuvaatimus ei täyty, tarjoaja voidaan sulkea pois kilpailusta
- jos hankinnan kohteelle määritelty laatuvaatimus ei täyty, tarjous hylätään
- tarjouksia voi vertailla halutuilla ja tarjouspyynnössä esitetyillä laatuvaatimuksilla, mitä laadukkaampi tuote sitä enemmän pisteitä

Mikäli hankinnalle on tarjouspyynnössä asetettu vähimmäisvaatimukset laadulle, eikä laatuvaatimuksia katsota tarpeelliseksi pisteyttää, valitaan kriteerit täyttävistä tarjouksista halvin. Hankinnan hinnalle ja laadulle voidaan kilpailutusvaatimuksissa määrittää myös painoarvo (%). Oleellista on laadun valvonta sopimuskaudella.

Tarjoukset tulee pyytää jättämään sovitussa määräajassa. Tarjousaikaa tulee pyrkiä antamaan riittävästi. Hankintayksikön tulee myös muistaa määrittellä määräajat mahdollisille lisätietokysymyksille ja niihin vastaamiselle.

Lapinlahden kunnan tarjoukset liitteineen pyydetään toimittamaan kirjaamoon kirjaamo@lapinlahti.fi tai postitse kirjaamon osoitteeseen.

4.3. Pienhankintojen hankintapäätös ja muutoksenhaku

Kunnan pienhankinnasta tehdään hankintapäätös/viranhaltijapäätös, mikäli hankinnan arvo ylittää 3.000 euroa. Päätökseen liitetään Dynastyssa muutoksenhakuohje (oikaisuvaatimus kunnallisia asioita). Jos kilpailutetusta pienhankinnasta tehdään hankintapäätös/viranhaltijapäätös, se on aina annettava tiedoksi kaikille tarjouksen jättäneille. Tällöin hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje. Hankinta-oikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty.

Konserniyhtiöiden pienhankintojen päätösprosessit linjataan yhtiöissä. Hankinta kilpailutetaan, mikäli hankinnan arvo ylittää 8.000 euroa.

Hankintapäätöksestä tai sen liitteestä on käytävä ilmi alla olevat tiedot sekä päätökseen olennaisesti vaikuttaneet seikat:

- voittaneen tarjoajan nimi
- ehdokkaan tai tarjoajan tai tarjouksen poissulkemisen perusteet
- keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
- tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta sellaisella tarkkuudella, että tarjoajille käy ilmi oma sijoittuminen suhteessa tarjoajiin

Malli erilaisissa hyväksymistilanteissa

<p>Arvoltaan vähäinen suorahankinta, tilaus < 3.000 euroa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ei kilpailuteta • ei tarvitse tehdä viranhaltijapäätöstä • suorahankinnan peruste (euroarvo) näkyy hankinnasta jäävässä dokumentissa, joten suorahankinnan perustetta ei tarvitse erikseen kirjata • suorahankintaan koskevaan tilaukseen ei liitetä koskaan oikaisuohjetta
<p>Vähäistä suurempaa suorahankintaa koskeva päätös/ratkaisu tai muistio < 8.000 euroa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ei tarvitse, mutta voidaan kilpailuttaa • tehdään viranhaltijapäätös yllä olevassa taulukossa kuvatun hallintosäännön mukaisen ratkaisuvallan puitteissa • suorahankinnan peruste kirjataan päätökseen • suorahankintaa koskevaan päätökseen/tilaukseen ei koskaan liitetä oikaisuohjetta
<p>Tarjouskilpailu ja hankintapäätös</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mikäli hankinnasta on järjestetty tarjouskilpailu, hankinnasta tehdään hankintapäätös hallintosäännön mukaisin päätösvaltuuksin • hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje ja päätös annetaan tiedoksi tarjoajille • tarjoajien määräaika hankintaoikaisulle 14 pv päätöksen tiedoksi saannista • hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen oikaistavakseen 90 pvän kuluessa siitä, kun hankintapäätös on tehty • hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka tilaus olisi jo tehty • kansallisen kynnyksärajan alittavasta hankinnasta ei voida valittaa hankintalain perusteella markkinaoikeuteen
<p>Minikilpailutus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • puitejärjestelyn sisäisessä kevennetyssä kilpailutuksessa tehdään hankintapäätös, jos hankinnan arvo ylittää 2.000 euroa • kansallisen kynnyksärajan alittavaan minikilpailutettuun hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje (hankintaoikaisu ja kunnallisvalitus)
<p>Laskun hyväksyminen menopäätöksenä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jos hankinnasta ei ole lainkaan tehty tilausta, hankinta hyväksytään ns. menopäätöksenä, kun lasku tulee hankintayksikköön hyväksyttäväksi • laskun tulee sisältää riittävät tiedot menoyksikön/-kohteen yksilöimiseksi (viitetiedot)

4.4. Pienhankinnan tilaus ja sopimus

Tilaukseen kirjataan kaikki tilauksen edellyttämät tiedot. Esimerkkejä keskeisistä tilaustiedoista:

- hankintayksikön nimi ja yhteystiedot
- tilattavat tuotteet ja/tai palvelut, tuotekoodit ja määrät
- hinta- ja alv-tiedot
- sovittu maksuehto
- toimitusaika ja toimitusehto
- tiedot sovellettavista ehdoista (JYSE Tavarat 2014, JYSE Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ja soveltuvat erityisehdot, YSE 1998)
- laskutustiedot
- laskut pyydetään ensisijaisesti verkkolaskuina

Pienhankinnoista voidaan myös tehdä sopimus, jos hankinnan arvo on vähäistä suurempi tai hankintaa ei tehdä käyttäen vakiosopimusehtoja, kuten mm. asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen hankinta. Mikäli tilaus tehdään suullisesti tai hankinta suoritetaan maksukortilla tai laskutukseen perustuen, eikä tilausvahvistusta saada, tulee hankinnan yksilöivät tiedot pyytää kirjaamaan laskuun tai maksukuittiin.

5. TILAAJAVASTUULAIN HUOMIOIMINEN TARJOUSKILPAILUSSA

Lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä sovelletaan, jos kunta käyttää vuokrattuja työntekijöitä tai jos kunnan työtiloissa tai työkohteissa työskentelee työntekijä, joka on kunnan kanssa alihankintasopimuksen tehneen työnantajan palveluksessa, ja jonka työtehtävät liittyvät kunnan toiminnassa tavanomaisesti suoritettaviin työtehtäviin ja kunnan tavanomaiseen toimintaan liittyviin kuljetuksiin.

Lakia sovelletaan rakentamisessa ja rakentamiseen liittyvissä korjaus-, hoito- ja kunnossapitotoiminnassa rakennuttajina toimiviin tilaajiin sekä sopimusketjussa kaikkiin työturvallisuuslain 49 §:ssä tarkoitetulla yhteisellä työpaikalla työsuorituksen sisältämän kokonaisuuden tilaajina toimiiviin. Tavarahankinnoissa sovelletaan tilaajavastuulakia, jos hankintasopimukseen sisältyy esim. hyllytystä, käyttökoulutusta tmv. palvelua.

Jos kyseessä on täysin puhtaasti tavarahankintaan liittyvä sopimus (tavarantoimitus saa sisältyä sopimukseen), ei tilaajavastuulakia sovelleta. Tilaajavastuulakia ei myöskään sovelleta, jos vuokratun työntekijän tai työntekijöiden työskentely kestää yhteensä enintään 10 työpäivää tai jos alihankintasopimuksen vastikkeen arvo ilman arvonlisäveroa on alle 9.000,00 euroa.

Tilaajavastuulain selvitykset on pyydetävä tarjouspyynnön yhteydessä, kuitenkin viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus. Todistukset eivät saa olla sopimuksen allekirjoitushetkellä yli kolme kuukautta vanhempia. Mikäli sopimuksen kesto on yli 12 kuukautta, tulee tilaajavastuulain edellyttämät todistukset tarkastaa 12 kuukauden välein.

Suomen Tilaajavastuut Oy:ltä voi tilata Luotettava kumppani -raportin, josta selviää kaikki tilaajavastuulain vaatimat tiedot yhdellä raportilla.

6. TARJOUSTEN KÄSITTELY

Muistilista:

- tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatetta
- tarjoukset merkitään vastaanotetuiksi, ne avataan aina yhtä aikaa tarjousten jättöajan jälkeen. Avaustilaisuudesta laaditaan pöytäkirja.
- tarjouksista tarkistetaan, että tarjous on hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä asetettujen vaatimusten mukainen, että tarjotut tuotteet ovat tarjouspyynnön vaatimusten mukaisia. Tarjouskilpailun voittaneen toimittajan osalta tarkistetaan soveltuvuusvaatimusten täyttyminen.
- tarjoajia voidaan (hankintayksiköllä on oikeus, mutta ei velvollisuutta) pyytää tarvittaessa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään tarjouksissa olevia tietoja ja asiakirjoja. Sellaisia muutoksia ei saa tehdä, joilla on olennainen vaikutus tarjoajien asemaan. Täsmentämisessä on tarjoajia kohdeltava tasapuolisesti ja annettava kaikille tarjoajille samanlaiset mahdollisuudet täsmentämiseen. Kaikilta tarjoajilta pyydetään kirjallisesti samalla tavalla täsmennykset. Jos virhe tai tulkinnanvaraisuus hankinta-asiakirjoissa johtuu hankintayksiköstä, se tulee korjata ja ilmoittaa siitä tarjoajille sekä pyytää tarvittavat täsmennykset sen perusteella.

Esimerkkejä hyväksyttävästä ja ei-hyväksyttävästä täsmentämisestä:

- Hyväksyttävä muotovirhe: täsmennys allekirjoituksen tai tarjouksen voimassaoloajan osalta
 - Hyväksyttävä hinnoitteluvirhe: valuuttatieto tai hinnan suuruusluokkaa koskeva selkeä pilkkuvirhe
 - Hyväksyttävä hinnoitteluvirhe: puuttuva yksittäinen hintatieto, jonka merkitys on hinnoitteluvierailussa pieni tai jota ei käytetä siinä
 - Hyväksyttävät muut olennaiset virheet: maksuehto (ei saa olennaisesti poiketa pyydetystä), puuttuva liite (ei käytetä vertailussa), referenssitieto (lisätieto)
 - Ei-hyväksyttäviä ovat tiedot/muutokset, jotka olennaisesti vaikuttavat ehdokkaan tai tarjoajan asemaan tarjousten vertailussa: tarjouspyynnön vastaisen tuotteen vaihto, vertailussa merkityksellisen hintatiedon tai puuttuvan laatutiedon toimittaminen, olennaisen puuttuvan asiakirjan toimittaminen, selkeän ja tietoisin hinnoitteluun tai sopimusehtoihin liittyvän varauman poistaminen, ei-hyväksyttävän referenssin vaihtaminen
- hankintailmoitusta, tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaamattomat tarjoukset suljetaan ulos tarjouskilpailusta. Samoin tehdään, jos tarjoaja ei täytä soveltuvuusvaatimuksia tai jota koskee joku poissulkuperuste. Tarjoajalla on oikeus esittää näyttöä

luotettavuudestaan ja siitä, että on tehnyt korjaavia toimenpiteitä poistaakseen poissulkuperusteen vaikutuksia. Tarjoajan tai tarjouksen poissulusta tehdään erillinen poissulkupäätös, johon liitetään muutoksenhakuohjeet ja joka annetaan tiedoksi asianosaiselle

- tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous, eli tarjous, joka on hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Vertailussa saa käyttää ainoastaan tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita
- tarjoukset ja hankinta-asiakirjat taltioidaan ja tarjousten käsittelytiedot kirjataan hankinta-aineistoon tai asianhallinta- tai muuhun tietojärjestelmään; tarjousten yhteenveto hintojen ja laatutietojen sekä niiden pohjalta tehtävän pisteytyksen perusteella.

7. HANKINTAVALTUUDET

Hankinnan hyväksyy toimitus tai henkilö, jolla on Lapinlahden hallintosäännön mukainen oikeus hyväksyä hankinta. Käyttötalouden talousarvion määrärahoilla tehtävistä hankinnoista ja sopimuksista päättää se viranhaltija, joka vastaa ko. yksikön talousarviosta, ellei jäljempänä olevasta euro-määräisestä rajauksesta muuta johdu.

Määriteltäessä hankinnan arvoa, on laskettava ko. tuotteen/tuoteryhmän tai palvelun yhden vuoden kokonaisarvo. Leasing-vuokraus rinnastetaan hankintaan ja suuruus määritellään leasing-sopimuksen kokonaisarvon mukaan. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten osalta hankinnan arvo on yhden vuoden kokonaisarvo. Määräaikaisten sopimusten osalta hankinnan arvo on koko sopimuskauden kokonaisarvo.

Jos hankinnan, sopimuksen tai palvelunoston arvo on yli 60.000 €, päätöksen tekee lautakunta, hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus.

Investointiosaan sisältyvät hankinnat hyväksyy se viranhaltija, joka on nimetty ko. hankkeesta vastaavaksi, mikäli hankinnan arvo on alle 60 000 €, muutoin päätöksen tekee asianomainen toimielin.

Yllä olevasta poiketen teknisen hallinnon toteuttamien hankkeiden osalta noudatetaan seuraavia toimivaltarajoja suunnittelusopimuksissa ja urakoissa:

Asia	Päätöksen tekijä	Raja-arvo
Suunnittelusopimukset	Teknisen osaston osastopäällikkö	enintään 60 000 €
	Tekninen lautakunta	yli 60 000 €
Urakat	Teknisen osaston osastopäällikkö	enintään 150 000 €
	Tekninen lautakunta	yli 150 000 €

Kaikki tässä pykälässä esitetyt rajat on esitetty 0 % arvonlisäverolla.

8. HANKINTA-ASIAKIRJAN JULKISUUS

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi julkisuuslain mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta:

Asiakirjatyyppe	Julkiseksi tulemisen ajankohta
Tarjouspyyntö tai hintatiedustelu	Tarjouspyyntö tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu.
Tarjouspyynnön täydennyspyyntö	Tarjouspyynnön täydennyspyyntö tulee julkiseksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty.
Hankintapäätös perusteluineen	<p>Hankintapäätös tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu.</p> <p>Asianosaisilla eli mm. tarjouskilpailuun osallistuneilla on oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä liike- ja ammattisalaisuustietoja lukuun ottamatta, kun hankintapäätös on tehty.</p> <p>Kokonaishintaa koskeva tieto on kuitenkin annettava.</p>
Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat	<p>Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi vasta, kun hankintaa koskeva sopimus tai tilaus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja.</p> <p>Kokonaishintaa koskeva tieto on annettava.</p>
Osallistumishakemukset	<p>Osallistumishakemukset, tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuustietoja.</p> <p>Kokonaishintaa koskeva tieto on annettava</p>